

Schatkamers van de aarde

Bossen beschermen ons klimaat

GREENPEACE

www.greenpeace.nl

Behoud van oerbossen van levensbelang

Voor een gezonde wandeling gaan we graag even naar het bos, lekker frisse lucht inademen. Bossen zuiveren de lucht op onze aarde. Ze geven ons zuurstof en nemen het schadelijke broeikasgas CO₂ op in hun takken, bladeren en wortels. Onzichtbaar maken de bossen het leven op aarde mogelijk.

Gezond klimaat

Bossen zijn van levensbelang voor een gezond klimaat. Bomen gebruiken CO₂ voor hun groei en houden dit broeikasgas vast zolang ze leven. Een bos is in feite één groot opslagvat voor CO₂. En dat is enorm belangrijk: CO₂ is het broeikasgas waardoor onze aarde veel te snel opwarmt.

CO₂ in oerbossen

Vooraf onze oerbossen, indrukwekkende wouden van duizenden tot miljoenen jaren oud, slaan enorm veel CO₂ op, zowel in de bomen als in de bodem. Maar als zo'n boom wordt gekapt of verbrand, komt alle CO₂ in één klap in de lucht terecht. Dat is precies wat er

gebeurt als we onze bossen kappen: enorme hoeveelheden broeikasgassen komen vrij en de aarde warmt nóg sneller op.

Airco van de aarde

Tropische regenwouden zijn bovendien de airco's van de aarde. Regenwouden zijn warm en ze doen hun naam eer aan: het is er altijd vochtig. Als in een sauna verdampt de regen voortdurend en die waterdamp koelt de lucht hoog boven het woud af. Dat is direct van invloed op het klimaat in de regio en op lange termijn ook elders op aarde. Het behoud van de overgebleven oerbossen is dus van essentieel belang om verdere klimaatverandering tegen te gaan.

Bossen beschermen

Om het klimaat te redden, moeten we met ons allen veel minder CO₂ uitstoten. We komen al een heel eind als we onze bossen echt gaan beschermen. Nu gaat elke twee seconden een stuk bos zo groot als een voetbalveld tegen de vlakke. Wereldwijd veroorzaakt het kappen en platbranden van bosgebieden maar liefst een vijfde van alle uitstoot van broeikasgassen! Klimaatwinst boeken is in dit geval heel eenvoudig: gewoon alle bossen laten staan.

Herstel

In oerbossen ligt veel CO₂ opgeslagen. Daarom is het heel belangrijk dat we juist deze unieke, intacte bossen

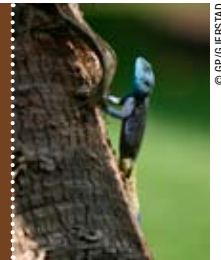

Hulp bij bosbescherming

Rijke industrielanden, zoals Nederland, zouden ontwikkelingslanden moeten steunen bij de bescherming van hun bossen. Dat is in het belang van iedereen: klimaatverandering heeft immers desastreuze gevolgen voor mensen, dieren en planten in de hele wereld. Bovendien hebben rijke landen jarenlang te veel CO₂ uitgestoten, waardoor ons klimaat verandert. En veel bossen zijn vernietigd voor onze hardhouten kozijnen, voor de soja in ons veevoer of de palmolie in onze dagelijkse boodschappen.

Daarom pleit Greenpeace voor een speciaal bossenfonds, gevuld door rijke industrielanden. Ontwikkelingslanden kunnen daaruit geld krijgen voor het – aantoonbaar en effectief – beschermen van hun bossen. Zo moet het voor hen aantrekkelijker worden om bossen te beschermen dan om ze te laten exploiteren door houtkapbedrijven of palmolieproducenten.

'Moeder aarde verkeert niet langer in een periode van klimaatverandering, maar van klimaatcrisis. Wij ondervinden de ingrijpende gevolgen daarvan op onze culturen, onze gezondheid, mensenrechten, milieu, traditionele leefwijzen, voedselvoorziening [...] en op ons overleven als inheemse volken.'
The Anchorage Declaration van inheemse volken (24 april 2009)

helemaal met rust laten. Houtkap in andere bossen kan wel, maar alleen als het duurzaam gebeurt. Dat betekent: bomen en planten benutten voor hout of voedsel zónder het kwetsbare evenwicht in het bos te verstoren. Inheemse volken doen dit al eeuwen. Ze kappen selectief bomen, verzamelen noten en vruchten of tappen rubber.

Waardevolste bossen

De oerbossen van Brazilië, Indonesië en Congo zijn de meest waardevolle én meest bedreigde tropische regenwouden van de wereld. Het grootste intacte oerbos ligt in de Amazone: een schitterend woud vol exotische planten- en diersoorten, thuis van miljoenen mensen. In de spectaculaire wouden van Congo vinden we de dieren die het dichtst bij de mens staan, zoals chimpansees en gorilla's. Twee derde van de Congolese bevolking is afhankelijk van deze bossen. Ook in Indonesië zijn miljoenen mensen aangewezen op het tropische regenwoud. Hier leven de bedreigde Sumatraanse tijger en de orang-oetan. De Indonesische veenbossen zijn van speciaal belang voor het klimaat: in de metersdikke veenlagen onder deze bossen ligt extreem veel CO₂ opgeslagen.

Geen geld

De meeste tropische regenwouden staan in armere landen, waar overheden weinig geld hebben om hun bossen echt goed te beschermen en corruptie vaak een probleem is. Daardoor kunnen grote houtkapbedrijven, boeren of plantage-eigenaren die illegaal willen ontbossen vaak ongehinderd hun gang gaan. Neem bijvoorbeeld een boswachter in Congo. 'Gewapend' met een aftandse typemachine en een fiets moet hij een tropisch woud van tienduizenden hectares bewaken tegen illegale houtkapbedrijven. Dat lukt dus niet.

Ontbossing: een ramp voor het klimaat

Even met je ogen knippen en ergens ter wereld is alweer een stuk oerbos verwoest. In een onvoorstelbaar tempo vernietigen we onze waardevolste bossen. Met rampzalige gevolgen voor miljoenen mensen en dieren, én voor het klimaat.

Indonesië: ontbossing voor palmolie

Indonesië is wereldkampioen ontbossing en staat hierdoor derde op de ranglijst van CO₂-uitstotende landen. De tropische regenwouden worden hier op grote schaal platgebrand om ruimte te maken voor palmolieplantages. Palmolie zit in 60 procent van onze dagelijkse boodschappen, van zeep tot pindakaas. Voor deze winstgevendende grondstof verwoesten plantage-eigenaren ook de CO₂-rijke veenbossen, legaal of illegaal. De gevolgen zijn desastreus: de biodiversiteit verdwijnt en er komt gigantisch veel broeikasgas vrij uit de dikke veenlagen.

Pak Bahrem uit Kuala Cinaku, Sumatra: 'Mijn dorp kon altijd rondkomen van de opbrengsten van het land en het oerwoud. Maar het leven is hard geworden. Wij hebben heel veel last van de dikke rook van illegale bosbranden. Onze gezondheid holt achteruit. We verliezen bijna alles door de palmolie. Ons oerwoud, ons bestaan is afgepakt en overgenomen door de grote bedrijven.'

© GREENPEACE

'Nederlands' oerbos

Nederland heeft niet één stukje oerbos meer. Toch verwoest ons land grote stukken oerbos. Hoe dat kan? In Indonesië, Afrika en de Amazone gaat bos tegen de vlakte voor producten die we hier importeren. Palmolie, vlees, leer, soja, hout, papier, biobrandstof... Op deze manier is ook Nederland verantwoordelijk voor het verdwijnen van oerbos.

Wetgeving

Al tien jaar doet Greenpeace er alles aan om in Nederland en Europa wetgeving voor elkaar te krijgen die de handel in illegaal hout verbiedt. Politici moeten duidelijke normen stellen en een einde maken aan de handel in alle producten waarvoor oerbos wordt verwoest. Of het nu gaat om hout, soja, palmolie, leer of vlees. Bedrijven die handelen in producten uit oerbossen hebben hun eigen verantwoordelijkheid. Unilever, McDonald's en Nike zetten stappen in de goede richting. Als ook andere bedrijven eisen dat voor hun producten geen oerbos wordt verwoest, verdwijnt vanzelf de markt hiervoor. Daarom moeten zij garanderen én aantonen dat hun producten oerbosvrij zijn.

Congo: houtkap voor de export

Het indrukwekkende regenwoud van Congo wordt al vele jaren geplunderd door internationale houtkapbedrijven. Ze halen de waardevolste boomsoorten uit het oerwoud en exporteren die naar Europa en Azië. Hierdoor verliest dit belangrijke bos grotendeels zijn functie als 'regenmaker'. Dat is rampzalig voor een continent dat toch al zwaar getroffen wordt door de gevolgen van klimaatverandering.

© MOELLE/CP

Adrien Sinafasi Makelo uit een Kipiripygmeeëndorp, Congo: 'De eerste houtkapbedrijven die in onze provincie kwamen, boden pygmeeën contracten aan voor het bos in ruil voor kapmessen, suiker of kleding. De mensen dachten dat het cadeautjes waren. Zo verloren we onze eeuwenoude rechten op het oerwoud. Onze bossen worden snel en systematisch geplunderd.'

Succesvolle bescherming

In 1999 opende Greenpeace een kantoor in Manaus, midden in het oerwoud van de Amazone. Vanuit dit kantoor wisten we de illegale handel in mahoniehout te stoppen. We hielpen Deni-indianen hun land af te bakenen en zo de houtkappers buiten de deur te houden. Toen de grote sojaboeren oprukten, kregen we multinationals als McDonald's aan onze kant. Grote sojahandelaren besloten tot een verbod op soja waarvoor Amazonewoud was gekapt. Hetzelfde lukte in de veeteeltsector na onze schokkende onthullingen over grootschalige ontbossing, landroof en slavernij door Braziliaanse veehouders. Al snel wilden sportmerken als Adidas en Nike, grote slachterijen en voedselabrikanten geen vlees en leer meer van deze veehouders.

© GRAMZUKOSHI

Amazone: soja, vlees en leer

Brazilië staat vierde op de ranglijst van CO₂-uitstoters, direct achter Indonesië. Dat komt vooral door de grootschalige verwoesting van het Amazonewoud voor hout, maar ook voor vlees en leer. Maar liefst 80 procent van de ontbossing in de Amazone wordt veroorzaakt door de veeteeltsector. Ook de vraag naar soja is een bedreiging. Het meel is populair als veevoer en de olie zit in voedselproducten als chocoladepasta of soep.

Wat doet Greenpeace?

© GPRANTE

Bossen- onderzoek

Greenpeace volgt het spoor van vernietiging in de regenwouden. We bestuderen satellietbeelden, bekijken het bos vanuit de lucht met een klein vliegtuig of met parapenters en trekken het bedreigde gebied zelf in. Zo kunnen we goed zien waar het regenwoud gekapt wordt. Soms gaan we undercover om bijvoorbeeld de handel in illegaal hout te kunnen traceren. We brachten gedetailleerd in kaart hoe waardevolle boomsoorten uit Aziatische oerbossen als multiplex kastjes eindigden in onze bouwmarkten en wat onze leren gympies te maken hebben met ontbossing in de Amazone.

Bossenlobby

Greenpeace zet alles op alles om een verbod op de verwoesting van onze laatste oerbossen voor elkaar te krijgen en zo ons klimaat te redden. We lobbyen wereldwijd voor een bossenfonds dat ontwikkelingslanden helpt hun bossen te beschermen. Maar ook voor Europese wetgeving tegen illegaal hout. Greenpeace stapt met confronterende beelden en documenten naar bedrijven en overheden. We onderhandelen met uitgevers over het gebruik van FSC-gecertificeerde papierpulp en met sojahandelaren over een verlenging van het tijdelijke verbod op 'Amazonesoja'. En we zetten afnemers van palmolie onder druk om in Indonesië een soortgelijk verbod af te dwingen.

Bossenacties

In Nederland, in Europa en in de oerbossen zelf komt Greenpeace in actie. We blokkeren schepen die illegaal hout, soja of palmolie vervoeren. We hangen spandoeken aan de gevels van bedrijven die bijdragen aan bosvernietiging en we starten juridische procedures tegen importeurs van illegaal hout. Via internet voeren we samen met talloze online actievoerders de druk op overheden en bedrijven op om de oerbossen én het klimaat te redden. En in de oerbossen, van Indonesië tot Lapland, zetten we samen met de lokale bevolking *Climate Defender Camps* op om de oerbossen te beschermen.

Wat kunt u doen?

Als u minder vlees eet, helpt u de bossen én het klimaat. Grote stukken Amazonewoud verdwijnen voor veeteelt en voor veevoer. En wereldwijd is de vleesproductie verantwoordelijk voor veel broeikasgassen. De gratis VleesWijzer van Milieudefensie helpt u een handje: vleeswijzer.nl.

Het meest bosvriendelijke papier is 100 procent gerecycled, daarvoor hoeft geen enkele boom gekapt te worden. Een goede tweede is papier met het FSC-keurmerk. En print dubbelzijdig!

Greenpeace komt op voor de oerbossen. Wilt u ons steunen? Graag! Kijk op de volgende pagina bij 'Help mee'.

Let bij al uw houtaankopen op het FSC-keurmerk (Forest Stewardship Council). Alleen als dit stempel op het hout staat, weet u zeker dat het afkomstig is uit duurzaam beheerde bossen.

Ook u kunt invloed uitoefenen op politici en bedrijven. Op onze website staan regelmatig oproepen om een e-mail te sturen.

Bijvoorbeeld naar de Nederlandse overheid om aan te dringen op wetgeving tegen illegaal hout. Of om bedrijven te vragen geen oerbosproducten te verkopen.

5 vragen

Vijf vragen over bossen

1 Houdt Greenpeace rekening met de bewoners van oerbossen?

Natuurlijk. We vinden juist dat maatregelen in de bossen altijd genomen moeten worden in overleg met de inheemse bosbewoners. Regeringen gaan maar al te vaak voorbij aan hun belangen. Greenpeace zette haar *Climate Defenders Camp* in Indonesië op in samenwerking met lokale bewoners. In het Paradise Forest van Papoea-Nieuw-Guinea startten we ons duurzame bosproject op verzoek van lokale stammen. En samen met de Deni-indianen bakenden we hun grondgebied in de Amazone af, zodat ze het officieel in eigendom konden krijgen.

2 Waar kan ik palmolievrije producten kopen?

Dat is bijna onmogelijk. Palmolie zit in meer dan 60 procent van alle boodschappen, van zeep en shampoo tot pindakaas en koekjes. Vaak staat op de verpakking helemaal niet expliciet vermeld dat er palmolie in een product zit. Plantaardige olie kan ook palmolie zijn. Daarom vragen wij de overheid en het bedrijfsleven om maatregelen te nemen. Zij moeten ervoor zorgen dat de palmolie die op de Nederlandse markt komt oerbosvrij is: olie waarvoor geen waardevolle bossen zijn gekapt.

3 Gaat het nu wel of niet beter met de Amazone?

Het gaat zeker beter met de Amazone dan tien jaar geleden, toen Greenpeace haar kantoor middenin het regenwoud opende. Grote bosgebieden zijn nu daadwerkelijk beschermd, zoals dat van de Deni-indianen. De ontbossing was in 2009 lager dan ooit, maar nog altijd ruim 7.000 km²! Dus het gaat beter, ja, maar nog lang niet goed genoeg. Om de bossen en het klimaat te redden, moet de ontbossing in 2015 helemaal gestopt zijn.

4 Compenseer ik echt mijn retourtje Lissabon door bomen te laten planten?

Dat is helaas niet bewezen. Groot probleem van veel compensatiebossen is dat onduidelijk is hoe lang ze blijven staan. En een aangeplant bos kan nooit een eeuwenoud oerbos vervangen. Het beste is natuurlijk: zo weinig mogelijk CO₂ uitstoten door minder te vliegen!

5 Mag er in oerbossen helemaal niet gekapt worden?

Greenpeace vindt dat oerbossen met rust gelaten moeten worden totdat lokale overheden plannen op tafel kunnen leggen waarmee ze hun bossen duurzaam beheren. Ze moeten ook kunnen controleren dat deze plannen daadwerkelijk worden nageleefd. Tot die tijd mag er niet gekapt worden. Uitzondering hierop zijn de inheemse bewoners. Zij moeten uiteraard het bos kunnen gebruiken voor hun dagelijkse levensonderhoud.

♥ Help mee

Steun Greenpeace en haar campagnes voor bescherming van de bossen en het klimaat! Als donateur bijvoorbeeld. Greenpeace is onafhankelijk en accepteert dus geen geld van bedrijven of overheden. De steun van onze donateurs is daarom onmisbaar, ook voor de bossencampagnes. Wilt u op de hoogte blijven van Greenpeace-nieuws en van acties waaraan u als online actievoerder kunt meedoen? Meldt u zich dan via greenpeace.nl aan voor onze e-mailnieuwsbrief. En natuurlijk bent u van harte welkom om als vrijwilliger onze (bossen)campagnes te ondersteunen!

i Meer informatie

Op greenpeace.nl vindt u uitgebreide informatie over onze bossencampagnes en kunt u rapporten en folders downloaden (gratis). Nog meer weten? Bel onze service desk: 0800 422 33 44 (gratis).

© GPOSE

Belangrijke bronnen

Roadmap to Recovery: The world's last intact forest landscapes Greenpeace, 2006 | *De speurtocht naar illegaal hout: handelsketen ontmaskerd!* (Greenpeace, 2006) | *Eating up the Amazone* (Greenpeace, 2006) | *Sporen van criminele soja* (Greenpeace, 2006) | *Carving up the Congo* (Greenpeace, 2007) | *Africa's Forests - Vital for our Climate* (Greenpeace, 2007) | *The Dutch economic contribution to worldwide deforestation and forest degradation* (AIDenvironment, 2007) | *Why logging will not save the climate* (Greenpeace, 2009) | *Factsheet Forests for Climate* (Greenpeace, 2009) | *Slaughtering the Amazone* (Greenpeace, 2009) | *The Anchorage Declaration* (Indigenous People's Global Summit on Climate Change, 2009) | *Minimum criteria for industrial scale cattle operations in the Brazilian Amazon biome* (Greenpeace, 2009) | *Indonesia's Rainforests and the Climate Crisis* (Greenpeace, 2009) | *Een Europees verbod op de handel in illegaal hout* (Greenpeace, 2009)

GREENPEACE

colofon

© Februari 2010 **Bossen beschermen ons klimaat**
Greenpeace Nederland, Postbus 3946, 1001 AS
Amsterdam, tel 0800 422 33 44 **Tekst** Tekstproducties
Jacqueline Schuiling **Coverfoto** © Lanting/MP/FotoNatura
Eindredactie en beeldredactie Greenpeace Nederland
Vormgeving Bingo! Graphic Design **Papier en inkt**
gedrukt op 100% hergebruikt en chloorvrij gebleekt papier.
De inkt is gemaakt van plantaardige grondstoffen.

